

Kirkkonummen kunnan lausunto Vihdin strategisesta yleiskaavaehdotuksesta

Yleistä

Kirkkonummen kunnan lausunnosta yleiskaavan valmisteluaineistosta kiitettiin selostuksen lopussa ollutta Tarinaa 2050, josta sai ymmärrettävän kuvan Vihdin kunnan tahtotilasta hankkeelle. Nyt se on ehdotuksen liitteenä (liite 2). Edelleenkin on suotavaa, että laajasta ehdotusaineistosta laadittaisiin parin sivun tiivistelmä selostuksen alkuun niin, että lukijalle hahmottuisi hankkeen ydinkohdat. Niin ikään on suotavaa keventää selostuksen sisältöä, mikä parantaisi asiakokonaisuuden ymmärtämistä. Kaavaehdotuksen selostusta (n. 120 s.) on lyhennetty valmisteluaineistoon verrattuna noin 60 sivua, mutta se on edelleen liian pitkä, etenkin kun ehdotusaineiston liitteessä 1 on tietoa, jota toistetaan varsinaisessa selostuksessa. Vihdin kunnan tavoitetila vuodelle 2050 selkiintyisi kaavaselostuksen lukijalle, mikäli kaavaselostus olisi lyhyempi, kirjoitusasultaan napakka ja sisältäisi tiivistelmän.

Helsingin seudun kunnissa strategisen maankäytön suunnittelun merkitys on kasvaa mm. MAL-yhteistyön johdosta. Kuntien on määriteltävä tahtotilansa ja tulevaisuusvisionsa entistä täsmällisemmin. Ymmärrettävästi myös Vihdin kunta toimii näin. Kirkkonummen kunnan lausunnossa valmisteluaineistosta todettiin, ettei siinä ollut kytkentää naapurikuntiin. Kirkkonummen kunta esittää, että selostusta täydennetään katsauksella Vihdin kunnan asemasta Helsingin seudulla sekä strategisen yleiskaavan maankäytön vaikutuksista lähikuntiin.

Turunväylän liikenteellinen kapasiteetti on rajallinen ja sen toiminnallisuushaasteet ovat jo tällä hetkellä tuntuvia. Tämän johdosta tarvitaan Vihdistä etenkin pääkaupunkiseudun suuntaan toimiva joukkoliikennejärjestelmä. Toisin sanoen se tarkoittaisi lähijunaliikennettä suunnitellulla ESA-radalla tai muun toimivan joukkoliikennejärjestelmän. Kaavaehdotuksessa ei ole riittävästi selvitetty Vihdin tulevaisuuskehitystä tilanteessa, jossa ESA-rata ei toteudu. Kirkkonummen kunta suosittaa, että asiaa käsiteltäisiin Vihdin strategisen yleiskaavan selostuksessa. Edellisen lisäksi kaavan tausta-aineistoksi on liitettävä Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys (FCG Oy, A-Konsultit Oy ja Strafica Oy, 2009).

Kaavaehdotus

Kaavaehdotus käsittää neljä oikeusvaikutteisiksi laadittavaa pääkarttaa, jotka ovat yhdyskuntarakenteen ohjaus (1), luontoarvot ja virkistys (2), kulttuuriarvot (3) ja kestävä liikenne (4). Karttojen avulla pääsee selostusta helpommin kiinni yleiskaavan sisältöön, mutta se edellyttää kartanlukutaitoa. Esitysmuoto on valmisteluaineistoon verrattuna huomattavasti parempi.

Yleiskaavatyön yhdeksän avainteemaa on valittu onnistuneesti (s. 5) kuten Kirkkonummen kunnan lausunnossa kaavan valmisteluaineistosta on todettu. Kaavatyön tausta-aineistoksi on laadittu kolme rakennemallivaihtoehtoa (RaideCity, Pikkukaupunki ja Nauhakaupunki). Erilaisia vertailuja on tehty skenaariotyövaiheessa. Valitut kolme yleiskaavatyön skenaariota ovat seuraavat: suunnittelematon yhdyskuntarakenteen hajautuminen (1), MAL-tavoitteiden mukainen yhdyskuntakehitys (2) ja "RaideCity"-rakennemallin volyymiltaan mittava kehitys (3). Edellisen lisäksi on laadittu kaavoituksen lähtötiedoiksi laadittu mm. väestöskenaariot, Vihdin vyöhykemallitarkastelu (FCG Oy), Vihdin yhdyskuntarakenteen kehittämisen taloudellisuustarkastelu (FCG Oy), Vihdin strateginen yleiskaava, Vaihtoehtojen tarkastelua (Ramboll Oy) ja Vihdin jalankulku-, pyörätie- ja ulkoilureittiverkoston kehittämissuunnitelma (WSP Finland Oy). Edellisten lisäksi suunnittelu pohjautuu Vihdin kunnan strategiaan 2019 - 2021.

Vihdin tulevaisuuskehityksen lähtökohtana on vuosittainen prosentin väestönkasvu, vaikka 2010-luvulla kasvu on hiipunut alle asetetun tavoitetason. Ilmiö on monelle KUUMA-kunnalle tyypillinen. Tavoitellun väestökehityksen mukaan Vihdin asukasluku olisi vuonna 2030 noin 33 000 asukasta ja vuonna 2050 noin 40 000 asukasta. Kunta varautuu myös nopeaan 1,5 %:n kasvuun, jolloin em. vuosina asukasmäärät olisivat 35 000 ja 47 000. MDI Oy laati vuonna 2019 KUUMA-kunnille väestöennusteet vuoteen 2040 saakka. Sen mukaan monen KUUMA-kunnan väestötavoitteet ovat ylimitoitettuja. Tilastokeskuksen ja MDI Oy:n KUUMA-kunnille vuonna 2019 laatimien väestöennusteiden mukaan esimerkiksi Vihdin olisi syytä varautua nyt kaavaehdotuksessa tutkittuja väestöennusteita pienempään kehitykseen. MDI Oy:n aineistoa ei ole käsitelty kaavaehdotuksessa.

Kaavaehdotuksen selostuksessa ei ole käsitelty ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteitä eikä maankäytön vaikutuksia niihin, vaikka Helsingin seudun kuntien tulisi ottaa kantaa niihin juuri strategisen suunnittelun kautta. Myös MAL 2019-suunnitelma kannustaa tähän. Ilmastonmuutoksen hillintä ja mahdollisimman pieni hiilijalanjälki ovat seudun kunnille suuri haaste, jollei peräti tärkein tulevaisuuskehitykseen vaikuttava tekijä. Sama koskee maahanmuuton vaikutusta kuntien tulevaisuuskehitykseen. Esimerkiksi MDI Oy:n KUUMA-kunnille laatiman väestökehitysselvityksen mukaan lähes puolet Vihdin tulomuutosta ennakoidaan muodostuvan maahanmuutosta.

Kaavaehdotuksen selostuksessa on luetteloja asumisen kaavavarannoista, suojelualueista ja muinaismuistikohteista. Lukijan näkökulmasta olisi huomattavasti miellyttävämpää, jos kohteet olisi havainnollistettu karttaesityksinä. Niin ikään taustatietojen päivittäminen vuoden 2019 tilanteen mukaiseksi saattaisi olla eduksi lopullisesti valmisteltavalle kaavahankkeelle ja näin tulevaisuuskehitystä vertailtaisiin vuoden 2020 tilanteeseen.